

**ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
В МІСЦЕВОСТЯХ ПОСТТРАЖДАЛИХ У НАСЛІДКУ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС,
ПОВ'ЯЗАНІ З ПОСТУПОВИМ ЗАСЕЛЕННЯМ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ВИРОБНИЦТВА
НА РАНИШЕ НЕБЕЗПЕЧНИХ ТЕРИТОРІЯХ**

М. Я. Довжик, к.т.н., доцент,
О. О. Василенко, к.т.н., доцент,
І. В. Верещака, ст. викладач.
Сумський національний аграрний університет

У статті досліджені загальні основи охорони праці та життєдіяльності в Чорнобильській зоні, та визначені передумови подальших досліджень, що розділяються по галузях господарювання та місцевостях з різним ступенем зараження радіонуклідами. Також, розроблена початкова нормативна документація за даними дослідження, що готується до затвердження.

Ключові слова: ізотопи, радіонукліди, конфайнмент, Чорнобильська зона.

Постановка задачі. 28 років минули з моменту трагічної катастрофи на чорнобильській атомній станції. Хоча не було офіційних рішень щодо безпечності регіону, на найменш постраждалих від радіаційного впливу територіях, починають з'являтися перші поселенці та впроваджуються сільськогосподарське виробництво. Чорнобильська зона включає північ Іванківського району Київської області, де розташовані безпосередньо електростанція, міста Чорнобиль та Прип'ять, північ Поліського району Київської області (у тому числі смт. Поліське та смт. Вільча), а також частина Житомирської області аж до кордону з Білоруссю. Громадяни, що туди переїжджають, говорять про патріотизм і небажання перетворення чорнобильського регіону в смітник. У силу відсутності офіційних заяв щодо безпечності навколишнього середовища, слід встановити особливі умови охорони праці та життєдіяльності, що забезпечать безпечніше проживання людей. Створення нормативної та методичної бази з цього питання є пріоритетним. Слід враховувати не тільки умови проживання, але й умови виробництва, зокрема, вирощування рослин та утримання тварин, що дозволять виробляти якісну конкурентоспроможну продукцію. У 2012 році почалося будівництво конфайнменту над чорнобильською атомною станцією, що має звести нанівець подальше забруднення регіону [1].

Дослідження останніх років. Питаннями охорони праці та життєдіяльності на радіаційно-небезпечних об'єктах в останні роки займаються вчені з охорони праці: Олійник В.В., Тарахно О.В., Кошеленко В.В.

Виклад основного матеріалу. Метою дослідження є визначення можливостей покращення стану охорони праці та життєдіяльності в Чорнобильській області та місцевостях, що постраждали в наслідку аварії на чорнобильській атомній

електростанції (далі ЧАЕС).

Об'єктом дослідження є існуюча ситуація з охорони праці та життєдіяльності в зонах з підвищеним радіаційним фоном в наслідку аварії на ЧАЕС.

Предметом дослідження є можливості підвищення існуючого рівня безпеки в динаміці змін стану радіоактивного зараження.

Нормативна база з охорони праці та життєдіяльності в місцевостях постраждалих в наслідку аварії на ЧАЕС на даний час є застарілою, а в багатьох питаннях зовсім відсутньою. Маючи 28-річну динаміку змін радіоактивного фону, вмісту ізотопів радіоактивних речовин в рослинах та ґрунті, дає можливість створити нормативну базу з охорони праці та життєдіяльності враховуючи всі показники в динаміці. Остання дасть змогу на багато років визначитися з питання безпечності регіонів заражених ізотопами цезію-137, що на даний час формує 90% дози опромінення [2], та прогнозувати можливості заселення тих чи інших місцевостей зі своїми унікальними заходами з охорони праці та життєдіяльності.

Для досягнення мети дослідження необхідно проаналізувати існуючу ситуацію з охорони праці та життєдіяльності в областях постраждалих в наслідку аварії на ЧАЕС, а також дослідження змін радіаційного фону. Аналізування даних дає змогу створити динамічну структуру охорони праці та життєдіяльності. У першому дослідженні виводяться загальні пріоритети та формули зміни рівня безпеки регіону, в подальшому планується створити окремі універсальні формули динамічного дослідження умов безпечного виробництва для кожної галузі господарювання. Першочергові складові безпечного виробництва та/або проживання за особливих умов навколишнього середовища (підвищений радіаційний фон, мутації рослин та тварин) наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Складові безпеки охорони праці та життєдіяльності в особливих умовах навколишнього середовища

Складова безпеки	Особливості
Будівлі	Конструкція та розташування
Матеріали для будівель	Захист від проникаючої радіації
Вентиляція приміщень	Фільтри для захисту від патогенної мікрофлори
Прилегли території до будівель	Зелені насадження для поглинання радіонуклідів
Харчування	Дієти, що підвищують резистентність організму до радіонуклідів та патогенних мікроорганізмів. Спеціальні режими харчування
Засоби індивідуального захисту	Одяг з підвищеними захисними властивостями проти радіаційного впливу

Висновки. Складові безпеки охорони праці та життєдіяльності повинні бути детально описані в інструкції з охорони праці та життєдіяльності, в яку входять загальні правила проживання та роботи в Чорнобильській зоні, що планується до затвердження. Конкретизація даних та визначен-

ня найбільш придатних регіонів виробництва планується в наступних дослідженнях де детально розглядатиметься питання охорони праці для кожної галузі господарювання з урахуванням всіх особливостей окремо взятої території ураженої радіонуклідами.

Список використаної літератури:

1. 5 канал, Конфайнмент над ЧАЕС планують добудувати за 2 роки / [Електронний ресурс]: <http://5.ua/newsline/229/5/59975/> Назва з екрану
2. Гавриленко О.П. Екогеографія України: навчальний посібник : рек. МОНУ/ О.П.Гавриленко.- К.: Знання, 2008.- 646 с.

Довжик М.Я., Василенко О.А., Верещака І.В. ПРОБЛЕМЫ ОХРАНЫ ТРУДА И ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ В МЕСТНОСТЯХ ПОСТРАДАВШИХ В СЛЕДСТВИЯ АВАРИИ НА ЧЕРНОБЫЛЬСКОЙ АЭС, СВЯЗАННЫЕ С ПОСТЕПЕННЫМ ЗАСЕЛЕНИЕМ И ВНЕДРЕНИЕМ ПРОИЗВОДСТВА НА РАНЕЕ ОПАСНЫХ ТЕРРИТОРИЯХ

В статье исследованы общие основы охраны труда и жизнедеятельности в Чернобыльской зоне, и определены предпосылки дальнейших исследований, которые разделяются по отраслям хозяйства и местностях с различной степенью заражения радионуклидами. Также, разработана начальная нормативная документация по данным исследования, что готовится к утверждению.

Ключевые слова: *изотопы, радионуклиды, конфайнмент, Чернобыльская зона.*

Dovzhyk M.J., Vasilenko O.A., Vereshchaka I. V. PROBLEMS OCCUPATIONAL SAFETY AND LIFE IN THE COUNTRYSIDE SUFFERED IN THE CONSEQUENCES OF THE CHERNOBYL NUCLEAR POWER PLANT, LINKED TO THE GRADUAL SETTLEMENT AND OF IMPLEMENTATION OF THE PREVIOUSLY DANGEROUS TERRITORY

The article examines the general framework for occupational health and life in the Chernobyl zone and identified preconditions for further research are divided into sectors of the economy and areas with different degrees of contamination with radionuclide. Also developed initial regulatory documentation according to a study, that being prepared for approval. Today, still dangerous areas began settling the people who immigrated here in the distant 1986. Acute problem of protection in unusual conditions with high radiation. The theme of the article is relevant, since the Chernobyl tragedy will always excite mankind. Recently, despite the danger zone of the Chernobyl began to colonize the population. And so there was a need to analyze status of the Chernobyl and safety in it.

Key words: *isotopes, radionuclides, confinement, Chernobyl area.*

Стаття надійшла в редакцію: 01.09.2013р.

Рецензент: д.т.н., професор Павлюченко А.М.